N LII.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 26. Grudnia V. S. ROKU 1805.

BRYTANNIA W.

LONDYN 17 grudnia. Dotąd nie mamy pewney wiadomości o flotcie do Niemiec wysłaney; powróciło wiele statków do Angielskich portów; sam Lord Catchart z częścią woyska bardzo znaczną, trafił podobno do zamierzonego celu. Dziś liczemy samych Anglików na lądzie blizko 30 t. pod tym wodzem; prócz legionu Niemieckiego; który kosztem naszym iest pomnożony. Na początku r. 1806 spodziewamy się słyszeć o zagaieniu kampanii na polach Westfalskich i w granicach Batawskich; bo ieżeli zprzymierzone woyska od wschodu zbliżaią się ku Renowi celem wtargnienia do nieprzyiacielskich granic; z drugiey strony Batawowie i Francuzi zgromadzaią armie na lewym brzegu teyże rzeki, gotuiąc się Hannower odzyskać utracony.

Nigdy narod Angielski nie pokazał się hoynieyszym w opatrzeniu maytków ranionych, ich wdów i sierot, iak teraz. Niedawno ieszcze otworzyliśmy na różnych mieyscach dobrowolne składki; a iuż milliony liczą poswięcone na wypłatę długu oyczyzny dla iey obrońców. W samey kawiarni Loyd w kilku d. zebrano 25 t. FS. po kościołach 26 t. Cóż mówić o innych mieyscach do przyięcia ofiary obywatelskiey przeznaczonych. Co o wszystkich prawie całego narodu Hrabstwach i miastach przednieyszych? Z których każde sypało summy wielkie, wzgląd maiąc nie tak na potrzebę cierpiących ludzi, iako raczey na dostatek własny, i wrodzoną wspaniałość Anglików. Tak uczyniły Bristol, Birmingham, Newcastle, Manchester, Leeds, Scheffield, Exeter, Chester, Hull, wiele innych.

Do uroczystego pogrzebu Nelsona czyniemy przygotowania, iakich podobno nigdy nie widziano w stolicy naszey. Ta będzie uroczystość narodu całego, który przed obliczem świata okazać pragnie, iak szacował zasługę rycerza nieśmiertelney pamięci godnego, iak nad niewczesnym acz chwały pełnym zgonem iego ubolewa. Parowie, Reprezentanci, wyżsi Officyerowie, cywilni urzędnicy, znacznieysi obywatele, XX. naostatek familii panuiącey ukażą się w żałobie podczas konduktu. Zwłoki z Greenwich do pałacu Królewskiego Whitehall sprowadzone, tu spoczywać maią, dopóki w d. Stycznia 7 nie będą przeniesione do kościoła S. Pawła porządkiem przepisanym i iuż ogłoszonym; gdzie w zamierzonym czasie, nakładem publicznym, stanie moment nad inne okazalszy, nad którym pracuią naydoskonalsi z Artystów naszych.

Osoby zatrudniaiące się przyimowaniem obywatelskich składek, widząc iż złożone summy wystarczą na opatrzenie przyzwoite ranionych, wdów, i sierot; z pozostałych zrobić kazały 2 naczynia, po 500 FS. kosztuiące, z których 1 ma być ofiarowane Lordowey Nelson, drugie Adm. Collingwood; na obu wyborna rzeźba wyobrażać będzie bitwę w Trafalgar wygraną, sławę rycerzów Angielskich, i smutek całego narodu ze straty Nelsona. Z tegoż funduszu dane będą wszystkim Kapitanom flotty zwycięzkiey kosztowne szpady. Pierwsi okrętów Porucznicy rangę Kapitanow otrzymali. Dotąd z podziwieniem zastanawia się narod nad wielkością odniesionego zwycięztwa, i małą w ludziach stratą Anglików; gdyż to pewna z ostatnich doniesień Collingwooda, że w bitwie i nast. szturmie nie straciliśmy nad 450 Officyerów i żołnierzy; nad 1200 ranionych nie było. Zprzymierzeńców klęska bez porównania iest większą. Ogólney liczby poległych w boiu, zatopionych, ranionych wiedzieć nie podobno. Każdy z 16 okrętów naszych, które z pod Cadix na naprawę odesłano do portów Angielskich, nie 300, lecz tylko 150 niosł Francuzów zabranych w niewolę.

X. Cambridge wyieżdżaiący wkrotce do Hannoweru, prowadzi z sobą wielu wybranych Officyerów sztabowych; Anstruther iest G. Kawatermistrzem; iadą z nim GG. Floyd i Moore; słowem cokolwiek liczemy doświadczoney starszyzny, służyć będą wszyscy w Nieмieckich obozach. Do nowey wyprawy nagłe są przygotowania. Powszechne iest rozumienie, iż Warren uda się do uyścia rzek Elby i Weser; lecz naprzód zwiedzi uyście Escaut, i doświadczy, iak są w tych stronach przygotowani Francuzi; i czyli batterye ich doskonale zasłaniaią miasto i port Anvers, którego zniszczenie korzyść nie małą Anglikom przyniesie. Domyślaią się niektórzy, że Sidney Smith nie póydzie do Gibraltaru, gdzie Collingwood zmocniony świeżemi posiłkami, potęgę ma wystarczaiącą na poskromienie szalup Hiszpańskich w Algesiras. Rzecz podobnieysza do prawdy, że Sidney z Warrenem spólnie pracować będą nad obaleniem w Anvers nowo utworzoney siły, która gdyby żadnych przeszkod nie miała, urość może w krótkim czasie do znaczney wielkości.

D. 8 Astronom Firmager z strażnicy gwiazdarskiey w Greenwich postrzegł nową kometę, która się równała gwiazdom 4 wielkości. Tę samą, tegoż czasu w Slouth postrzegł Herschel; nazaiutrz widzianą nie była.

Po wygraney bitwie w Trafalgar nie spodziewamy się, żeby przez cały r. nast. Ocean widział flotty Hiszpanów, Francuzów, i Batawów; liczbą nawet dziś wyżsi iesteśmy od 3 narodów zprzymierzonych; że nic nie powiemy o wprawie i doświadczeniu naszém. Jeden tylko zbyt śmiały Lallemant krąży, lecz tak ostrożnie, iż doścignionym dotąd nie był. Lecz i to trwać długo nie może. Admiralicya, iak słychać, użyła przeciw niemu dzielnieyszych środków, przestać musi zbierania łatwey zdobyczy w imaniu kupieckich okrętów. Gdy więc eskadry pozostałe nieprzyiaciołom, są zamknięte w Texel, Brest, Cadix, Carthagenie, i Toulonie, wynisć nie śmieiąc; rząd Francuzki znalazł inny sposob przykrzenia się zwycięzcom. W portach nayblizszych Angielskiego brzegu zgromadził i uzbroił 20 korsarzów; ci na 4 dywizye podzieleni, codzień prawie ukazuią się na morzu między Dieppe i Dunquerque, zabieraiąc statki płynące bez straży.

Collingwood flottę swoią tak podzielił: Sam w Gibraltarze bawi naprawuiąc Angielskie okręta, i nieprzyiaciołom zabrane, ktore z Trafalgar uprowadzić pozwoliła nawałność; lecz małą ma nadzieię ocalenia którego z 4 pozostałych. Duckworth zamyka port Cadix, Lowis Carthagenę, Thornborough Toulon i Genuę. Gdyby iednak, nad mniemanie, Francuzi i Hiszpani ośmieliwszy się wyniść z portów siłę połączyli; Adm. Angielscy wszystkie eskadry w czasie naykrótszym zgromadzą do potrzeby. Między Vigo i Ouessant krążyć będą 3 inne eskadry, Adm. Strachan, Stirling, i Cornwallis.

Amerykańskiey RP. fregaty skończywszy pomyślnie woynę z rozboynikami Afrykańskiemi, ustąpiły z morza środziemn. powracaiąc do kraiu swego. Coraz więcey statków powraca od flotty, d. 10 z Dunes wyprawioney do Niemiec; wszystkie są w smutnym stanie, te naybardziey, które iazdę niosły; koni wiele zgineło bawiąc na morzu d. 17. Po odebraney wiadomości o bitwie stoczoney w Morawii, zgromadzili się Ministrowie na walną radę, którey ten był skutek, że rozkazano powiększyć i przyśpieszyć wyprawy zamierzone. Zawczora Król z Familią był na teatrze; uważaliśmy, że miał na sobie żałobę; zgromadzenie Monarchę witało z radością.

Gdy r. 1799 Unią 3 Królestw ogłoszono, Parlament pozwolił, ażeby miasta i wsie Jrlandyi szukały przyzwoitey nadgrody za utracone prawo obierania Reprezentantów do Jzby niższey; iakoteż osobom prywatnym, które przez odmianę, urząd, pensyą, i dochod postrada-

ły. Termin naznaczono do d. 1 stycznia, r. 1806. ten iuż nadchodzi; wszyscy przyzwoitą nadgrodę otrzymali.

Wczora w kościele S. Pawła pierwszy raz odkryto wspaniały grobowiec postawiony G. Dundas, w Indyi wschodn. zmarłemu na ostatniey woynie. Brytańnia W. wkłada wieniec laurowy na głowę zasłużonego rycerza wychodzącą z grobu; inne ozdoby, iakie zrobił snycerz Bacon, długo byłoby opisywać. Tenże niedawno dokończył kolossalny posąg Margrabiego Cornwallis, który ma być postawiony w mieście Calcutta stolicy Bengalu.

AUSTRYA.

WIEDEN 14 grudnia. Ogłosili tu Francuzi dość obszerne opisanie bitwy, iak mówią. 40, którą pod Austerlitz stoczył Napoleon. Dokładnieyszego czekamy; wspomniane wyżey, licząc imiona GG. zabranych w niewolę, takie położyło, iakich zapewne niema w armii zprzymierzoney; to samo rozumieć trzeba o zabitych, ranionych, obłąkanych. Trupa rozmaitego nazaiutrz pogrześć miano blizko 20 t. między któremi Austryaków być nie miało nad 600. Własną stratę nieprzyjaciel w zabitych wyrachował tylko raz na 800, drugi na 900 żołnierzy, coby dowodziło, iż rozprawa długą, zaciętą, i krwawą nie była. Ranionych raz kładą 1600, drugi więcey 3 t. Nie rokuią długiego życia GG. ranionym: S. Hilaire, Walther, Rapp, Compans; Valhubert iuż umarł. Napoleon sam wszędy miał być obecnym, naprawuiąc omyłki swoich, korzystaiąc z cudzych. Soult na skrzydle prawém kommenderuiący, odwrót niby zmyślał przez czas długi, ażeby zprzymierzeńców na upatrzone mieysce sprowadził, i skrzydło ich lewe od środkowych woysk odłączył.

To odłączenie skutkiem być miało trwogi rzuconey na kilka regimentów Austryackich, które niedawno w Czechach zaciągnione, ognia nie wytrzymały. Rycerstwu i Wodzom przeciwney strony, oddaią Francuzi naywyższą sprawiedliwość; dział zdobytych raz liczą 120, drugi raz liczbę podnieśli do 170. Zprzymierzeńce postępuiąc do attaku 6 kolumnami, z takim zapałem uderzyli, że 2 dywizye Francuzkie kroku nie dotrzymały; czasu długiego było potrzeba na zebranie ich pod zasłoną batteryi ukrytych. Prawe skrzydło stoiące między Wischau i Rausnitz w boiu nie było, iakoteż rezerwa Napoleona. Zprzymierzeńce po zakończoney sprawie ruszyli ku Węgierskiey granicy, dla dostania żywności, którey w Morawii iuż nie było. Ranionych na placu znaleść mieli Francuzi 7 t. Nazaiutrz Napoleon pisał odezwę do armii swoiey, zwiastuiąc blizki pokóy, i powrót do oyczyzny, gdzie przyrzeka mieć oycowską troskliwość o los każdego żołnierza, który się znaydował na pamiętney kampanii.

D. 4 Franciszek i Napoleon ziechawszy się u przedniey straży, rękę sobie podali, przyrzekaiąc nawzaiem usiłować prędko i skutecznie, ażeby woienny pożar został zgaszonym. D. 6 nastąpiło ogłoszenie zawieszenia broni, a woyska stron przeciwnych udały się na wskazane przez umowę stanowiska. Napoleon kilka d. bawiąc w Morawii, gdy wydał rozkazy ściągaiące się do opatrzenia i przeniesienia chorych i ranionych, rozłożenia woyska swoiego, wyiechał do Wiednia, i przybył do nas d. 12. Ministrowie Stadion i Talleyrand zostawieni w Nicolsburgu, maią rozkaz przyśpieszać dokończenie traktatu, według myśli Panów swoich. Tamże ma udać się wkrótce Graf Haugwitz. Dziś Francuzi zaymuią prowincye im postąpione przy zawieszeniu broni. Arcy X. Karol, który stolicę naszą chciał uwolnić od nieprzyiacielskiego iarzma, uwiadomiony o tym przypadku, podobno uda się do Węgier, których część bardzo mała iest postąpiona Francuzom. W całém zaś Królestwie pospolite ruszenie zawiesić Cesarz rozkazał.

PRAGA 13. grudnia, Dotąd nie wiemy, które z Austryackich regimentów znaydowały się w bitwie pod Austerlitz, i iak wielką stratę poniosły. Franciszek 2. wyieżdżaiąc dla widzenia się z Napoleonem, przy sobie miał XX. Lichtenstein i Schwartzenberg. Rządca Francuzki witaiąc Monarchę naszego, wymawiał ubior swóy mniey okazały, potrzebą dania ratunku chorym i ranionym żołnierzom swoim i nieprzyiacielskim. Wkrótce nastąpiło zawieszenie broni, przed którego ogłoszeniem, d. 5 Arcy X. Ferdynand odniosł zwycięztwo. Ta podobno będzie iuż ostatnia rozprawa podczas woyny ter.

Bawarski G. Wrede wtargnoł do Czech, i obrał warowne stanowisko w Stoecken; mianowicie artyllerya wygodnie grać mogła. Wódz Austryacki nie zważaiąc na przeszkody, attakować nieprzyiaciela rozkazał. Ten po krótkim odporze pierzcha ustępuiąc na mieysce bezpiecznieysze; gdzie iazda armii zwycięzkiey nie mogła dokazywać. Lacz i tu szczęście nam służyło; zdobyliśmy mocne wywozy Wohnau i Pfavendorf. Tu sam G. Wrede zgromadzał Bawarczykow, usiłuiąc bitwę naprawić. Nic nie sprawiły iego zabiegi; uciekł nieprzyiaciel; noc sama niedobitków okryła w ucieczce nieporządney; gdyby dzień potrwał dłużey, całe woysko Elektora Maxymiliana tu będące poszłoby w niewolę. Odzyskaliśmy miasto Jglau. Bawarczyków klęskę można rachować na 1600. ludu, z których półowa iest ieńców z kilko Officyerami. Austryacka piechota mężnie walczyła; iey winniśmy wygranę; szczególniey dystyngwowały się regimenta Reuss i Gemmingen, iakoteż strzelce Czescy: z tych niektórym Arcy X. Ferdynand dla zachęcenia innych dał srebrne medale.

JNSPRUCK 7. grudnia. Marsz. Ney oddalaiąc się z Tirolu do Saltzburga na czele woysk Francuzkich, dał krótką odezwę do obywatelów naszey prowincyi; donosi naprzód, że za rozkazem Napoleona zostawuie na mieyscu swoiém Bawarskich wodzów i żołnierzy; radzi abyśmy według przestrogi Arcy X. Jana, spokoynie ulegali okolicznościom, nie biorąc się próżno do broni przeciw zwycięzcy i zprzymierzonym iego. G. Bawarskiemu Siebeln zaleca utrzymanie ścisłey karności. Spodziewa się, że Tirolczykowie zachowaią się względem nowo przybyłych żołnierzy, iak zachowali się z woyskiem Francuzkiém. Przestrzega, żebyśmy nie słuchali złośliwych namów ludzi podniecaiących do rozruchu. Ten gdyby kiedykolwiek wybuchnoł w Tirolu, grozi karą surową, powrótem woysk swoich, i wtargnieniem Marsz. Augereau. Trwały pokóy, przydaie naostatek, przywróci wkrótce narodom szczęśliwość.

W odezwie drugiey do stanów Tirolskich, zaleca im utrzymywać pilnie kopalnią soli w Schwatz, fabryki w Hall, i wiele innych, ażeby z wydatku i dochodów rachunek zdano ścisły w przyzwoitym czasie przed zwierzchnością. Mianowicie zaś administracyą Kopalni pilną radzi, ażeby w nich pracuiące 4 t. familii kraiowych znaydowały sposob do życia przyzwoity. Tym sposobem prowincya nasza z woysk Francuzkich wypróżniona, znayduie się zupełnie w mocy Elektora Maxymiliana. Augereau nawet po wiadomey kapitulacyi z G. Jellachich, oddalił się do brzegów Dunaiu, zostawiwszy tylko małą załogę w przednieyszych twierdzach Voralbergu: Feldkirch, Pludenz. Bregenz i Lindau.

BATAWSKA. RP.

HAGA 17. grudnia. Armia Francuzka pod naywyższą kommendą Connetabla zgromadzaiąca się w naszych stronach tym sposobem iest rozłożona: lewe oney skrzydło pod G. Michaud zastępuie kray Batawski; środek pod G. Berthier zasłoni Belgium; prawe skrzydło pod G. Macdonald stanie w departamentach od Niemiec oderwanych nad Renem. Cokolwiek mieliśmy żołnierza pozostałego w RP. wszystkich G. Bonhomme prowadzi do brzegów rzeki Yssel. Tam założone są wielkie magazyny, sprowadzono artylleryą i ammunicye. Dotąd iednak pewności niema, czyli ta potęga zostanie w granicach własnych, albo też póydzie szukać zprzymierzeńców. Jak zdaie się, zależy wiele od negocyacyi z dworem Berlińskim zaczętych. Pragniemy gorąco pokoiu; dla tey przyczyny gotowi być powinniśmy na wszelkie przypadki.

G. Dumonceau przysłał Pensyonarzowi doniesienie o walney bitwie pod Austerlitz stoczoney, przydaiąc że pokóy wkrótce nastąpić może. Od brzegów naszych smutne są wiadomości. Pod Helder d. 14 utonoł okręt przewozowy Angielski; należał do liczney flotty, która woysko do Niemiec prowadziła; znaydowało się na nim 250 żołnierzy, z których ledwie 14 wyratowano. Podobnym sposobem tegoż czasu inny statek nieprzyiacielski rozbił się pod Texel; ten niosł 161 ludzi; 100 w życiu zostało, reszta utoneła.

W Prowincyi Overyssel iuż liczemy blizko 30 t. zgromadzonych Francuzów; licznieysze dywizye nadeydą wkrótce, i ieżeli pokóy nie będzie podpisany, wszystkie wyciągną do Niemiec półn. gdzie twierdza Hameln zewsząd opasana, prędkiey czeka odsieczy. Niektóre wydziały posłano do Groningen, inne ruszaią do Bent-

heim. Z przeciwney strony słyszemy, że woyska nieprzyiacielskie z Hannoweru przeszły do Westfalii, i iuż się znayduią w Osnabruck. Connetable bawi dotąd w Nimedze; przywołał do siebie Ministrów RP. woiennego Pymann, Morskiego Verhuel, i po długiey radzie odesłał do stolicy.

FRANCYA.

PARYZ 15 grudnia. Syn Arcy Podskarbiego Lebrun, Adjutant Napoleona, przyniosł nam pierwszą wiadomość o bitwie pod Austerlitz stoczoney. Wysyłaiąc go w godzinę po skończoney rozprawie do stolicy swoiey panuiący, te tylko słowa powiedział: jedź, i opowiedz coś widział. Tę wiadomość strzelaniem z armat ogłoszono dziś w stolicy; do Biskupów wyszedł rozkaz, ażeby w całym narodzie po wszystkich kościołach Te Deum śpiewano. O stracie naszey nie mamy nic pewnego, to wyiowszy, że kilku GG. iest śmiertelnie ranionych, kilku lekkie rany odniosło, wielu Officyerów rozmaitey rangi poległo; rapportu dokładnieyszego wkrótce czekamy.

W Boulogne zupełna spokoyność; Anglicy z daleka na głębini krążą, nie zbliżaiąc się bynaymniey do brzegu. To ich milczenie od dawnego czasu, sprawuie podeyrzenie Francuzom, którzy rozumieią, że ta cichość blizką burzę poprzedza; przetoż Adm. Lacrosse podwoił ostrożność w portach i na brzegach. Kapitana Lallemant i Rochefortskiey eskadry obrót, Minister trzyma dotąd w utaieniu. Ten ieden z Officyerów naszych nayczynnieyszy i nayszczęśliwszy, strasznym być nie może nieprzyiacielowi, nie maiąc potęgi wielkiey; korzyść iednak znaczną przynosi ziomkom przez zabieranie liczney zdobyczy. Odesłał niedawno z Vigo i Ferrolu 3 fregaty, Revanche, Syrene, Guerriere od 40 armat; wszystkie do L' Orient zawineły, maiąc ludu 1500. W Sampigny mieście departamentu Mozy, od lat 68 robiono wozy potrzebne woyskom Francuzkim. Dawniey tam utrzymywano rzemieślników blizko 1200. Teraznieyszy Dyrektor fabryki tak dalece ią wydoskonalił od nieiakiego czasu, że co tydzień wydaie wozów zupełnie oporządzonych 25, chociaż ludzi pracuiących nie ma nad 400. Sztuk z drzewa i żelaza wchodzi do każdego 1594. Wszystkie wozy są dziś równe zupełnie, od przeszłych bez porównania lepsze i trwalsze; o ich dobroci rząd przekonany z wielorakiego doświadczenia, radzi gospodarzom i rolnikom, ażeby podobnych używać zaczeli.

Nigdy narod Francuzki większey gotowości nie czynił do woyny, iak w czasie ter. Nie mówiemy o armiach Niemieckiey i Włoskiey, które dawno przyprowadzone do zamierzoney liczby, dziś małe posiłki odbieraią w nowozaciężnych młodzieńcach. Rzecz iest o nowey ar. mii północną zwaney, pod hetmaństwem Connetabla. 2 trzecie części garnizonu Paryzkiego do niey poszły. Cokolwiek było w całey Francyi starych żołnierzy, niepotrzebnych do straży portów i nadbrzeżów, pociągneli śpiesznie do Belgium i Batawów. Brune znaczną potęgę zgromadził między Boulogne i S. Omer; tu iest rezerwa 1; w Moguncyi i Strasburgu prócz gwardyi narodowych Marsz. Lefevre i Kellermana, GG. Lorge i Leval maią w obozach po 10 t. regularnego żołnierza. Młodzieńców nowozaciężnych kosztem publicznym rząd przesyła na mieysce potrzeby.

Senator G. Rampon niedawno W S. Omer odprawił rewią grenadyerów gwardyi departamentu swego, i znalazłszy wybranego ludu 6 t. głośną dał pochwałę. Z arsenałów Lille i Douay przed kilko d. wyprowadzono bardzo wiele polowych dział i ciężkich do Renu i granic Batawskich.

W Wersalu odkryła policya fałszuiących srebrną monetę; naczelnik ich iubiler Lepelletier poymany, uprzedzaiąc karę, sam sobie śmierć zadał, wypiwszy nieco serwaseru. Talarów od niego zrobionych niewiele było w cyrkulacyi.

Napoleon wkrótce tu iest spodziewany; o blizkim pokoiu niema wątpliwości. Chambert G. służby morskiey za czasów Ludwika 16, umarł w bardzo podeszłym wieku. Przy pogrzebie iego rząd czynić kazał honory woyskowe.

WŁOCHY.

GENUA 10 grudnia. Jak tylko wiadomość przyszła o wylądowaniu woysk nieprzyiacielskich w Neapolu i Otranto, iakoteż o oddaniu kommendy naywyższey nad Neapolitańczykami G. Lascy, który od 7 m. bawił w stolicy Królestwa 2 Sycylii; niemieszkaiąc we Włoszech północn. zaczęto czynić obronne wyprawy. Cokolwiek było Francuzkiego żołnierza w Piemoncie, wszystkim G. Menou kazał pośpieszać do obozu między Bononią i Modeną wytkniętego. W porcie naszym Arcy Podskarbi Lebrun zatrzymał Neapolitańskie okręta. Tenże zdiąć kazał herby Ferdynanda 4 z pałacu, w którym Agent onego mieszkał. Z Liguryi dywizya Francuzka do Livorny ruszyła, gdzie stanowszy G. Verdier, ogłosił miasto oblężonem, nie przeszkadzaiąc iednak urzędnikom cywilnym Królowey Etruryi sprawować obowiązki swoie, i handlowi zostawuiąc wolność nieokreśloną wywożenia i wprowadzania towarów, broń i ammunicyą wyiowszy. Rozeszła się pogłoska, iż zprzymierzeńcie nie przestaiąc na tém co iuż sprawili, chcą lądować w Anconie i Oneglia. Zebyśmy na przypadek wszelki gotowość mieli, Lebrun zalecił przyśpieszyć spisywanie i ćwiczenie w całey Liguryi gwardyi narodowey Francuzkim obyczaiem. Dziś inna iest powieść, że nieprzyiaciel z Neapolu i Otranto ustępuiąc niespodzianie, siadł na statki; i na morze powrócił.

MEDIOLAN 12. grudnia. Wice Król Eugeniusz dał w Monza wyrok osnowy nast. Gdy wyżsi urzędnicy, Ministrowie, rada, uczeni, woyskowi, właściciele, Kupcy Krolestwa Włoskiego prozbę nam przełożyli, aby się im godziło pośpieszyć do głowney kwatery Napoleona. z oświadczeniem radości powszechney narodu, i powinszowania zwycięztw odniesionych w Niemczech, na dowod wdzięczności, przywiązania i wierności naszey: zważaiąc iż w okolicznościach ter. traciłby wiele narod przez oddalenie się znaczney liczby urzędników i obywatelów pożytecznych; postanowiliśmy wysłać deputowanych do Monarchy; temi zaś będą: Caprara W. Koniuszy Luosi W .Sędzia; Moscati Konsyliarz stanu, Strigelli i Carlotti; Battaglia Kapitan gwardyi; Lamberti z Jnstytutu narodowego, i Monti; Zanca, Balabio z izby kupieckiey.

Mówią że Massena wgłąb Austryi postępować przestał, odebrawszy niespodzianą wiadomość o podpisaném zawieszeniu broni. Arcy X. zaś Karol udał się do Węgier ku Wesprin. W Raab dla armii iego magazyny wielkie założyć miano. Jeśli tak iest, wkrótce ustąpić musi troskliwość narodu Włoskiego, który niedawno potrwożony został odgłosem o wylądowaniu woysk nieprzyiacielskich w Neapolu; zgromadzaią się iednak woyska między Bononią i Modeną Francuzkie i nasze; ostatnich rezerwa, która dotąd pod Monza obozowała, ciągnie ku południowi. Do Ancony wkrótce ma pośpieszyć G. S, Cyr prowadząc 32 t. żołnierza, zostawiwszy innemu wodzowi ściśnienie miasta Wenecyi od lądu. Dziś rozeszła się w stolicy naszey wiadomość że 600. zprzymierzeńców pod Fermo na ląd wysiadło. Cokolwiek iest, Wice Król zalecił wszystkim departamentom, ażeby po 500 ludzi wybranych z gwardyi narodowey do obozu głównego iak nayrychley wysyłały.

W sąsiedzkich nam Szwaycarach kwitnie spokoyność głęboka. Gdy zapaliła się woyna, wszystkie Cantony liczbę regularnego żołnierza i milicyi prawem przepisaną stawiły na granicach, dla zachowania oboiętności przez Mocarstwa woiuiące przyznaney. Lecz gdy pożar woienny zgasł w Szwabii, Bawaryi, i Tirolu, Landamman RP. rozkazał woysko narodowe zmnieyszyć, uwalniaiąc do domow z każdey kompanii po kilkadziesiąt ludzi. Dziś Cantony zatrudniaią się iedynie dopełnieniem i wydoskonaleniem prawodawstwa swoiego, czekaiąc, rychłoli z Paryża przyidą rozkazy i pieniądze potrzebne do uformowania 5 regimentów Szwaycarskich, które Napoleon na żołd swóy przyimuie; Officyerów do regimentu drugiego przyrzekł wkrótce wyznaczyć.

PRUSSY.

WROCŁAW 18 grudnia. W. X. Rossyiski Konstantyn przybył z Morawii do miasta naszego w d. 14; nazaiutrz dawał dla niego wielką ucztę Minister Stanu Hoym, na którey znaydowali się wszyscy GG. D. 15 W. X. chciał widzieć paradę tuteyszego garnizonu; d. 16 udał się w dalszą podróż do Berlina. D. 17 przyszła do nas pierwsza dywizya nowey armii Rossyiskiey pod kommendą G. kawaleryi Bennigsena. Z Morawii teraz nie odbieramy ważney wiadomości, tę wyiowszy smutną, że w całey prowincyi, iako w drugich okolicznych, panuie

wielki niedostatek żywności. Po 2 godzinney rozmowie między Franciszkiem 2 i Napoleonem, która nastąpiła między Moschnitz i Auschwitz, podpisano w głowney kwaterze Austerlitz zawieszenie broni, trwać maiące, dopóki Ministrowie wyznaczeni nie ukończą zbawiennego dzieła pokoiu. Pruski Haugwitz bawi w Wiedniu; słychać, iż odebrał rozkaz udać się do Nicolsburga. Powszechne iest rozumienie, iż traktować będą nie długo, a Napoleon wraz po ogłoszonym pokoiu, z Austryackiey Monarchii woysko wyprowadzi. Względem warunków przyszłego przymierza, żadney nawet niema pogłoski.

BERLIN 21 grudnia. W. X. Rossyiski Konstantyn d. 18 wiechał do tey stolicy. W Friedrichsfelde znalazł dla siebie gotowy ekwipaż Królewski. Przybywaiącego witano strzelaniem z armat. Nazaiutrz miał długą rozmowę z Ministrem stanu Hardenberg. Wczora był na wielkim balu u dworu. Ma przy sobie X. Ysenburg i Półkownika Ałsufiew. Troskliwie czekamy wiadomości o negocyacyach zaczętych w Nicolsburgu, między dworem Wiedeńskim i rządcą Francuzkim; iakoteż doniesień o skutku poselstwa Graffa Haugwitz. G. Pfuhl wkrótce ma podróż przedsięwziąć do głowney kwatery Napoleona, z nayważnieyszém od Króla naszego zleceniem. O traktatach, które z dworem Berlińskim zacząć miał Lord Harrowby, ustały odgłosy; dziś przybył tu z Londynu G. Lord Harrington.

Tymczasem gotuiemy się pilnie do woyny. Woyska Pruskie, które przed kilko m. zgromadziły się w Saxonii niższey i Westfalii, dziś ztamtąd zwrócone ku prowincyom wschodnim, po większey części znayduią się w Elektoracie Saskim, Frankonii, Szląsku. Z arsenałów tuteyszych nieustannie posyłamy do obozów działa, ammunicye, broń wszelką; piekarnie, kuźnie, lazarety, poczty polowe urządziliśmy dawno do potrzeby; regimenta dopełnione ludem nowozaciężnym, i urlopowanemi żołnierzami, których przywołano do chorągwi. Codzień prawie w stolicy odprawuią się walne rady woienne, w obecności Króla, X. Brunświckiego, Feld Marsz. Moellendorf, Ministrów, i doświadczeńszych GG. których liczbę w tych d. pomnożył zaproszony Elektor Hesse Cassel, woysk Pruskich Feld Marsz. Słowem, woyska i prowincye, kraiowi i cudzodziemcy są w oczekiwaniu, iaki wezmie koniec ta gotowość do zagaienia kampanii, nad którą wiekszey Prussy nie widziały.

Przybył do nas niedawno z Wiednia Posch Muzyk, i przyniosł instrument nowy, któremu dał imie: Kainorphika. Ma mieć nieiakie podobieństwo do Harmoniki. Krol i Królowa widzieli ten wynalazek z ukontentowaniem.

RZESZA NIEMIECKA.

HANNOWER 22. grudnia. Angielska armia na osadzenie Elektoratu naszego, i wsparcie woysk zprzymierzonych podczas kampanii nast. przeznaczona, w tych d. znaczny posiłek odebrała. Do Bremerlehe niedawno przybył Lord Catchart naywyższy kommendant, prowadząc za sobą 15. t. żołnierza świeżego; spodziewamy się wkrótce większey liczby z X. Cambridge. Słychać, że po zakończoney woynie Jerzy 3 w Niemieckich dzierżawach swoich postanowił, nawet podczas pokoiu, utrzymywać naymniey 40 t. zbroynego ludu, ażeby kray był wolen i bezpieczny od nieprzyiacielskich naiazdów. Tymczasem do legionu Niemieckim zwanego, kommendy G. Don, w całym Elektoracie zaczoł się pilny werbunek; liczba żołnierzy przepisana dopełni się wkrótce, tak wielki zapał i ochotę do służby pokazuią mieszkańce. Broń, mundury, działa, wozy, ammunicyą, konie dostarczyła Brytannia W. gdyż państwo nasze ze wszystkich zapasów Francuzi wyniszczyli.

Król Szwedzki d. 19. z Stralsundu przybył do Luneburga. Natychmiast pośpieszyli do tego miasta wodzowie woysk zprzymierzonych, Graf Tolstoy i Don, dla powitania Monarchy. Regimenta Szwedzkie z Pomeranii wysłane, Meklenburg przeszedłszy, iedne po drugich Elbę przebywaiąc, zmierzaią do głowney kwatery. Jak prędko zagaiona będzie kampania, nie wiadomo; to pewna, że straż przednia z lekkiey iazdy złożona, do Osnabruck iuż wkroczyła. Twierdza Hameln ieszcze obleżoną nie iest; opasali zewsząd G. Barbou zprzymierzeńce, zbliżaiąc się czasem do murów, i oddalaiąc się znowu nieco; zdaie się iż czekaią przysłania cięzkiey artyllery. Dotąd prócz kilku małych utarczek między podiazdami, nie było tu nic uwagi godnego. Wszystkie 3 Mocarstw obozy wolnym krokiem posuwaią się ku zachodowi; słychać, iż wkrótce połączone, postąpią śpiesznie do brzegów Renu; gdzie, iak niewątpliwy odgłos niesie, gotuią się Francuzi do odporu i napaści. G. Szwedzki Armfeld z Morawii przybył do Luneburga,

RATISBONA 16 grudnia. odebraliśmy pomyślną wiadomość z Morawii, że broni zawieszenie iest ogłoszone uroczystym obrządkiem po wszystkich obozach; za którém wkrótce ma nastąpić pokoy między Austryą i Francyą. Niedawno poymanych ieńców Napoleon kazał odprowadzić na brzeg lewy Renu kolumnami, z których każda liczy 6 t. ludu; pod strażą woysk Wurtembergskich i Badeńskich; pierwsza d. 20 stanie w granicach Cyrkułu Szwabskiego.

W Aschaffenburgu umarł Graf Erthal. Testamentem odkazał swóy maiątek ubogim tegoż miasta; który ponieważ oszacowano 300 tysięcy złotych ryńskich, zwierzchność kazała nowy szpital wybudować i opatrzyć. Allodyalne dobra, które zmarły posiadał, dostały się familii. Zbiór szacowny kupfersztychów, obrazów ettc. zapisał do biblioteki publiczney. Elektorowi Arcy Kanclerzowi darował Soliter wartuiący 50 tysięcy złotych ryńskich.

CARLSRUHE 14 grudnia. Przysłane z obozu Napoleona doniesienie o podpisaném zawieszeniu kroków nieprzyiacielskich między woiuiącemi Monarchami do niezamierzonego czasu, sprawiło radość powszechną w kraiu naszym. Elektor Badeński rozkazał na podziękowanie Naywyższemu odprawić nabożeństwo po wszystkich kościołach przy odgłosie armat i dzwonów. Graf Cobenzl były Ambassador Austryacki w Paryżu, ma zabawić w Frankforcie do wiosny.

WURZBURG 16. grudnia. Przed kilko d. odprawiło się u nas uroczyste nabożeństwo z okoliczności bitwy stoczoney pod Austerlitz, i ogłoszonego zawieszenia broni; z armat wałowych ognia dano 300. razy. Garnizon tey stolicy ma być wkrótce powiększony do 5. t. Pruskie woyska zgromadzaią się na granicach w ogromney liczbie. Czytaliśmy niedawno edykt Elektora Maxymiliana, rozkazuiący na imie iego sekwestrować wszelkie dzierżawy Zakonu Krzyżackiego.

ROSSYA

S. PETERSBURG VS. 22 grudnia. Za naywyższym rozkazem, Minister sprawiedliwości X. Łopuchin donosi Obywatelce Mohilowskiey Gubernii, Powiatu Sieńnieńskiego Konstancyi Brzozowskiey, skarżącey się na rząd Gubernski Mohilowski, który kazał niby bezprawnie przedać, za długi pierwszego iey męża Miłośnickiego nieopłacone, taki maiątek, który od niego dostał się żonie w possessyą prawem zastawném; niemniey równym sposobem kazał uczynić z wszelkim innym iey maiątkiem, iaki miała w zastawie od dzieci, zalecaiąc zabrać pod sądowy dozor. Ponieważ iak wyraża Brzozowska, na rząd Gubernski Mohilowski, skargę zaniosła do Senatu, więc powinna tam czekać odeyścia sprawy, gdzie dla niey uczyniona będzie wszelka sprawiedliwość.

Głośne iest po całém świecie zwycięztwo, d. 21. pazdziernika odniesione pod Trafalgar przez zmarłego Nelsona nad flottą Francuzko Hiszpańską. Następca nieśmiertelney pamięci rycerza, Adm. Collingwood doniosł rządowi swemu, że zabitych Officyerów na okrętach Angielskich liczono 21- ranionych 41. W rzędzie ostatnich nie zaniedbał położyć Officyera flotty Rossyiskiey, Porucznika Filippa Mendela. Ten przed 4. laty od J. J. M. był posłany do Anglii, ażeby służył na flottach Brytannii W. Od wspomnianego czasu ten mąż waleczny znaydował się pod kommendą Adm. Cornwallis, przez całą zimę służąc na flotcie iego, która port Bresteński zamykała. Z tąd przeszedłszy do eskadry Lorda Nelson, odprawił na okręcie Conqueror od 74 arm. kampanią na morzu środziem. był w Ameryce i wielu innych mieyscach, gdziekolwiek zmarły wódz płynoł szukaiąc flotty zprzymierzoney Adm. Villeneuve i Gravina. Naostatak iak świadczą Angielscy wodzowie, dystyngwował się między innemi Officyerami podczas krwawey i pamiętney rozprawy w Trafalgar, gdzie iak wyżey doniesiono ranionym, został.